

Kő Boldizsár egyedi játszóterek készítője beszél a szakmájáról

MESETEREK MEGÁLMODÓJA

dr. habil Gerencsér Kinga
c. egyetemi tanár

Tudatosan csak az 1860-as években merült fel az az igény, hogy kimondottan a gyerekek egészséges fejlődése szempontjából hozzanak létre szabadtéri, jól végiggondolt tereket, ahol a gyerekek szabadon mozoghatnak, levegőn és szép környezetben lehetnek.

Első szorgalmazója a lipcsei Schreiber doktor volt, aki egészen komoly mozgalmat szervezett a gyerekek ilyen módon történő időtöltése céljából. Budapesten Bárczy István polgármester vállalta fel az új irányt, s vette bele a költségvetésbe 13 játszótér megépítését, ám a háború közbeszólt, s a tervezett helyekből csupán három valósult meg. A két világháború között és '46 után a játszóterek gomba mód szaporodtak – talán azért is, hogy a rettenetes évek után a rendkívül nehéz sorsú, traumatizált gyerekeknek egy kis örömet csempésszenek az életükbe. Ezeken a játszótereken az acélból készült hinták, csúszdák, libikókák fényévnnyire voltak a biztonságos játékszer fogalmától. Aztán a '80-as évektől erősen alábbhagyott az építkezési kedv, már csak a régi „szoci”, lepusztult játszóterek maradtak, amelyek szép lassan tényleg életveszélyessé váltak. Néhány évtizedes csend, valamint mindenféle szabvány és rendelet elfogadása után elkezdtek épülni a „gumipadlós”, műanyag játszóterek, amelyek, bár sablonosak, mégis,

hívogatóbbak, mint régebbi változataik. Velük párhuzamosan kapnak egyre nagyobb teret a tematikus játszóterek, amelyek kerettörténetre felfűzve alkotják meg az önmagán túlmutató játékoszközöket, így formálva a gyerekek szellemét és lelkét (is) a mozgás öröme mellett. Ennek az iránynak az egyik jeles képviselője Kő Boldizsár. Grafikus és tanári szakon végeztem a Képzőművészeti Egyetemen

'98-ban, utána azt dolgoztam, amit tudtam – ezzel kezdi beszélgetésünket Boldizsár. Majd elnyertem a Derkovits-ösztöndíjat, rajzot tanítottam, meg könyveket illusztráltam. Mindez azért elég távol volt a megélhetéstől. Viszont abban az időben napi szinten vittük a gyerekeket játszóterekre egy szobrász barátommal, Balla Gáborral, akivel egyre gyakrabban beszélgettünk arról, hogy átalakulóban van a

művészet. Régen a templomban állították ki az alkotásokat, aztán a galériákban, akkoriban meg már lakásokban, lakásgalériákban. És arra gondoltunk, hogy mekkora kiállítási felület lehetne mondjuk egy park, egy játszótér! Mi lenne, ha valami kültéri tornateremmé alakíthatnánk az egészet, de minden kapna valami művészi tartalmat is? Gyerekkoromban én is mindig felmáshoztam apukám szobraira. Mi volna, ha kifejezetten azért készítenénk szobrokat, hogy felmáshozhassanak azokra?

Amikor megvolt nagyjából az ötlet, akkor elkezdünk kutatni, tervezgetni. Ez a munka jó egy éven át tartott. Elővettünk középkori játékokat, mint

amilyen a rúdon csúszó hordó vagy a kerékre szerelt létra. Kitaláltunk teljesen újakat is: ilyen a vízszintes vagy ferde forgó falap, ami tulajdonképpen egy dombormű, vagy a forgó ember, amelynek a lábára rá lehet állni.

Saját a nagy mókuserék ötlete is, ami a Millenárison működik. Ezek mellett persze nem hagyhattuk el az olyan hagyományos játékokat sem, mint a csúszda vagy a mászóka, mert ezek nélkül nem játszótér a játszótér. Ez alatt az egy év alatt két magyar népmesét, a Fehér ló fiát és a Zöld Pétert dolgoztuk fel – persze akkor még csak papíron. Berecz András mesemondó barátomat kértem meg, hogy írja

át ezeket a történeteket úgy, hogy illeszkedjenek a játékokhoz. Úgyis lett. Aztán egy újságban egyszer megjelent a Zöld Péternek ez a rövidített átirata, amihez illusztrációnak

András a vázlatainkat használta fel. A rajzokat pedig meglátta valaki, akinek volt beleszólása abba, hogy milyen legyen a Millenáris, amit épp akkor építettek, és megtetszettek neki. Gyorsan szerződést kötöttek velünk, és azzal beugrottunk a mély vízbe. Három hónap alatt elkészültünk vele, amelyért Ipari és Formatervezési Nívódíjat kaptunk, a park pedig Európa Nostra díjat 2001-ben. Nagy siker volt, tele volt vele az újságok címlapja. De sok év közös munkája után bontakozott ki igazán ez az út csapatunknak, mert már akkor összeállt egy tök jó csapat. Együtt alkottunk, és így van ez a mai napig is: mesemondók, zenészek, képzőművészek együtt találjuk ki és együtt építjük meg a játszótereket. A népmesékből született játszótereink még a Tündér Ilona Budapesten és a Hajnal csillag Kaposváron, történelmi legendákra

épülő a Széchenyi Nagycenken, a Patkó Bandi Pécsen, a Mátyás király Visegrádon és a Szent István Budafokon. Gyógyító játszótér a Tékozló fiú a drogrehabilitációs intézetben. Mind úgy születtek, hogy együtt gondolkoztunk a megrendelővel is már az elejétől. Most például a Szent Ferenc Kórháznak készítünk egy különleges játszótérrel. Az igazgató találta ki, hogy tegyük a parkjuk aljába, mert hiába van a nagy kert, ha a szívbetegek nem sétálnak benne. Így viszont lesz miért elmenniük a végéig, és ott megpihenni. Az ötletek megszületéséig először egy darabig csak járkálok a helyszínen, meg jegyzetelek, gondolkodom, mint a Columbo hadnagy. Aztán jön a tervezés időszaka, ami általában január–február, és aztán sorra elkészítjük a játszótereket. 2–3 hónapig tart egy, vagyis évi 4–5-nél többet nem vállalom el. Nagyon jó, hogy

sok baráttal dolgozom együtt. Meg az is jó, hogy sokuknak adhatok ezzel megélhetést vagy terápiát. A művészvilágban gyakori a túlérzékenység, a befelé fordulás, nekik is segítség a Meseterek vidám csapatával való munka. Aki élénk színekkel fest, azt elhagyja a depressziója. Itt aztán tényleg nemcsak az alkotás a fontos, hanem a folyamat is, ahogy elkészül. Ahogy nézem a fényképeket az elkészült játszóterekről, úgy látom, fémet nagyon keveset használnak, műanyagot pedig tényleg csak nagyon ritkán: például hiába próbált fatörzsből faragni jól csúszó csúszdát, rá kellett jönnie, hogy ott nem érdemes lecserélni a műanyagot, arra az a legjobb. Az sem mindegy, hogy milyen fát használ és azt hogy munkálja meg. Általában tartós fafajokkal dolgozik, akác és vörösfenyő, de nagyon jó a bukszus is meg a

gledicsia, volt egy szobra, ahol 7-féle fát használt fel. Régi technikákat alkalmaznak, mint a faszegek és a csapozás. Sokkal melósabb és drágább ez a módszer, mint a ma divatos ragasztás vagy a fúrás és csavározás, de a játék szebb és tartósabb lesz. Ha azt vesszük, hogy Dániában van 650 éves gerendatemplom is, akkor mondhatjuk, hogy tartós anyag. Természetesen ugyanúgy karban kell tartani, mint minden más játszótérrel. Viszont az általuk készített játszótéreknek a karbantartása megfizethető, mert jól védik a fa felületét. Először a fa egész felületét megperzselik, átbarnítják, ezáltal fertőtlenítik, majd Lazurán favédővel átitatják, melyet ez a száraz felület jól beszív. Utána 100-as csiszolópapírral alaposan átciszolják, mert szőrösödik a felület. Ezután egy alapozó réteget tesznek rá, és a festéshez Trinat festéket használnak. A festés után, ahol nagyon igénybe vett a felület, színtelen vastaglazúrral átkeník. Játszótereik kompatibilisek az uniós szabvánnyal, úgy csinálják, hogy megfeleljen az európai uniós biztonságtechnikai követelményeknek. Külföldön is építettek játszótérrel, egy katalán kisváros, Montblanc polgármestere látta Budapesten az egyik játszótérrel, és kitalálta, hogy kell nekik is egy ilyen. Egy Szent Györgyről szólót kért, egy

kolostor tövébe. A katalánoknak annyira tetszett az eredmény, hogy már a második megrendelésüket is teljesítették. A témája pedig I. Jakab király és a felesége, Jolán királyné, aki magyar volt.

Kő Boldizsár nagyon sokrétű alkotó. Köztéri szobrain és egyedi képzőművészeti játszóparkjain kívül könyvillusztrációkat készít, ír, mesét mond, számos színházi és bábszínházi díszletet tervez és kivitelez. Boldog házasságban él feleségével Gulyás Annával, a HolddalaNap zenekar énekesével, aki aktívan részt vesz a kreatív kitalálásban és az elkészült játszótérek megnyitásában. Négy gyermekük van, akik közül az idősebbik fiú,

készítők, de szinte mindegyikkel jó kapcsolatban van, barátok. A nagy nyugati játszótérkészítők profin felépített menedzsmenttel konkurenciát jelentenek. Szerencsére mégis inkább az egyedít, a lakhelyhez, a közösséghez jobban illőt választják, mert ezek a játszótérek eszközöket kínálnak a gyerekeknek, amit saját fantáziájukkal szabadon használhatnak. Ezen kívül az sem elhanyagolható, hogy valamivel olcsóbbak annak ellenére, és amellet, hogy egyedi, művészi alkotások. Hála Istennek sok éve folyamatosak a megrendeléseik, úgy látszik, sokan úgy gondolkoznak, mint ők. Akár hungarikum is lehetne – gondolattal fejezzük be a beszélgetést. ■

Csikó már önállóan folytatja apja munkáját és saját céget alapított. A kisebbik fiú, Holló a Képzőművészeti Egyetem Képgrafika szakára jár, a Gilisza zenekar vezetője, mindezek mellett sokat segít apjának. A lányok még iskolások. Van-e konkurencia kérdésemre elmondja, hogy céhes szemléletű ember, a versengés nem kenyere. Magyarországon többen is vannak hasonló játszótérek

Kő Boldizsár honlapja:

[http://koboldizsar.hu/jatszoter.html\(201912.\)](http://koboldizsar.hu/jatszoter.html(201912.))
[https://csaladhalo.hu/hatter/jatszoterek-egykor-es-ma/\(2019.12.\)](https://csaladhalo.hu/hatter/jatszoterek-egykor-es-ma/(2019.12.))

Fotók:

Kő Boldizsár
 fotógyűjteményéből